

Nr. 14.
18.
septbr.

L ö g

um

stofnun landsbanka.

Vjer Christian hinn Níundi, af guðs náð Danmerkur konungur,
Vinda og Gauta, hertogi í Sljesvik, Holtsetalandi, Stórmæri, Þjettmerski,
Láenberg og Aldinborg,

Gjörum kunnugt: Alþingi hefur fallizt á lög þessi og Vjer staðfest þau með samþykki Voru:

I. Tilgangur og starfsgögn bankans.

1. grein.

Banka skal stofna í Reykjavík, er kallast landsbanki; tilgangur hans er að greiða fyrir peningaviðskiptum í landinu og styðja að framförum atvinnuveganna. Til þess að koma stofnun þessari á fót, leggur landssjóður 10,000 kr. til.

2. grein.

Landsbankinn fær að láni úr landssjóði allt að hálfri milljón króna, er skal vera vinnufje hans. Fje þetta greiðist bankanum smám saman, eptir því sem þörf hans krefur, í seðlum þeim, er getur um í eptirfarandi 3. grein. Bankinn greiðir landssjóði, eptir að 5 ár eru liðin frá stofnun hans, 1 % um árið í vöxtu af skuld sinni, og leggur 2 % árlega af henni í varasjóð.

3. grein.

Stjórninni er heimilt að gefa út fyrir landssjóð seðla fyrir allt að hálfri milljón króna. Upphæð seðlanna sje 50, 10 og 5 krónur, og ekki fleiri fyrst um sinn. Nákvæmari ákvæði um lögun og útlit seðlanna eru falin stjórninni, sem lætur nauðsynlegar auglýsingar um það efni út koma. Kostnaðinn við seðlagjörð og endurnýjun seðla ber landssjóður.

4. grein.

Seðlarnir skulu gjaldgengir í landssjóð og aðra almennasjóði hjer á landi og eru hjer manna milli löglegur gjaldeyrir með fullu ákvæðisverði. Engum öðrum en landssjóði er heimilt að gefa út brjefpeninga hjer á landi. Í bankanum má fá seðlunum skipt mót öðrum seðlum, en gegn smápeningum eptir því sem tók eru á.

Nr. 14. Lög 18. septbr. um stofnun landsbanka.

Lov

om

Dyrettelsen af en Landsbank.

Nr. 14.
18de
Septbr.

Vi Christian den Niende, af Guds Naade Konge til Danmark, de Benders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gjøre bitterligt: Althinget har vedtaget og Vi ved Vort Samthkke stadfæstet følgende Lov:

I. Bankens Formaal og Virkemidler.

§ 1.

Der oprettes under Navn af Landsbanken et Bankinstitut i Reykjavik med det Formaal at lette Pengeomsætningen i Landet og støtte Udviklingen af Næringsvejene. Til dette Instituts første Indretning tilskyder Landskassen en Sum af 10,000 Kroner.

§ 2.

Landsbanken modtager til Laans af Landskassen som Driftskapital indtil en halv Million Kroner, der udbetales Banken, efterhaanden som den har Brug derfor, i de i § 3 nedenfor ommeldte Sedler. Efter Forløbet af 5 Aar fra Bankens Dyrettelse betaler denne af sin Gjæld som Rente 1 pCt. p. a. til Landskassen; den henlægger 2 pCt. p. a. til et Reservecfond.

§ 3.

Regjeringen bemyndiges til paa Landskassens Begne at udstede Sedler for et Beløb af indtil en halv Million Kroner. Der udstedes Sedler, lydende paa 50, 10 og 5 Kroner, og indtil videre ikke flere Slags. Det nærmere angaaende Sedlernes Form og Udseende overlades til Regjeringen, der derom lader udgaa de fornødne Bekjendtgjørelser. De med Fabrikationen og Formyelsen af Sedlerne forbundne Omkostninger afholdes af Landskassen.

§ 4.

Sedlerne skulle modtages ved Landskassen og andre offentlige Kasser her i Landet og ere her gjældende imellem Mand og Mand som lovligt Betalingsmiddel for deres fulde paalydende Beløb. Ingen anden end Landskassen er berettiget til at udstede Penge sedler her i Landet. Sedlerne kunne i Banken faas ombyttede mod andre Sedler og, saa vidt muligt, mod Skillemønt.

Nr. 14. Lov af 18de Septbr. om Dyrettelsen af en Landsbank.

Nr. 14.

18.
septbr.

5. grein.

Sá, sem eptirmyndar þessa íslenzku seðla eða falsar þá, skal sæta sömu hegningu, sem ákveðið er í almennum hegningarlögum 25. júní 1869 266. gr. fyrir eptirmyndun og fölsun á dönskum peningum eða seðlum Þjóðbankans. Glæpurinn er fullkomnaður, þegar búið er að eptirmynda eða falsa seðilinn, þótt ekki sje búið að láta þann seðil úti.

II. Störf bankans.

6. grein.

Bankinn hefur þessi störf á hendi:

- 1) Að taka við peningum sem innláni eða með sparisjóðskjörum, á dálk eða á hlaupareikning.
- 2) Að kaupa og selja víxla og ávísanir, hvort sem þær eiga að greiðast heldur hjer á landi eða erlendis, útlenda peninga, bankaseðla, brjefpeninga og auðseld arðberandi verðbrjef.
- 3) Að lána fje gegn tryggingu í fasteign.
- 4) Að lána fje gegn handveði eða sjálfskuldarábyrgð.
- 5) Að veita lán sveitum, bæjum og almannastofnunum hjer á landi, gegn ábyrgð sveita eða bæja
- 6) Að veita lánstraust gegn handveði eða sjálfskuldarábyrgð.
- 7) Að heimta ógreiddar skuldir.

7. grein.

Bankinn má taka lán gegn tryggingu í sjálfs síns eignum.

8. grein.

Nákvæmari reglur og fyrirmæli um alla tilhögun á störfum bankans verða ákveðin með reglugjörð, er bankastjórnin semur frumvarp til og landshöfðingi samþykkir.

9. grein.

Bankinn skal, með samþykki landshöfðingja, svo fljótt sem auðið er, setja á stofn aukabanka eða framkvæmdarstofur fyrir utan Reykjavík, einkum á Akureyri, Ísafirði og Seyðisfirði.

III. Sjerstöök hlunnindi bankans.

10. grein.

Nú glatast viðtökuseðill, gefinn fyrir innláni, eða viðskiptabók, veitt fyrir sparisjóðs-innlagi, og getur þá stjórn bankans stefnt til sín handhafa þessa viðtökuseðils eða viðskiptabókar með 6 mánaða fyrirvara, og birt stefnuna þrisvar sinnum samfleytt í tíðindum þeim, er flytja skulu stjórnarvalda auglýsingar hjer á landi, og ef enginn hefur sagt til sín, áður en fyrirvarinn er liðinn, getur hún greitt þeim manni upphæðina, sem fengið hefur viðtökuseðilinn eða viðskiptabókina, án þess nokkur annar, er viðtökuseðillinn eða viðskiptabókin kann að hafa verið afsöluð, geti þar fyrir búið kröfu á hendur bankanum.

Nr. 14. Lög 18. septbr. um stofnun landsbanka.

§ 5.

For den, som eftergjør eller forfalder disse islandske Sedler, fastsættes samme Straf som i almindelig Straffelov af 25de Juni 1869 § 266 fastsat for Eftergivrelse eller Forfalskning af dansk Mønt eller Nationalbankens Sedler. Forbrydelsen er fuldbyrdet, naar Sedlen er bleven forfærdiget eller forfalsket, om den end ikke er udgivet.

Nr. 14.
18de
Septbr.

II. Bankens Virksomhed.

§ 6.

Bankens Virksomhed omfatter nedenstaaende Forretninger:

- 1) Modtagelse af Penge som Indlaan eller paa Sparekassevilkkaar, paa Folio eller i Kontokourant.
- 2) Kjøb og Salg af Veksler og Anvisninger, betalbare her i Landet eller udenlands, fremmed Mønt, Banknoter og Seddelpenge samt let realisable rentebærende Pengeeffekter.
- 3) Udlaan mod Sikkerhed i fast Ejendom.
- 4) Udlaan mod haandsaaet Pant eller Selvfylldnerkaution.
- 5) Meddelelse af Laan til islandske Kommuner og offentlige Stiftelser mod Kommuners *Grænti*.
- 6) Meddelelse af Krediter mod haandsaaet Pant eller Selvfylldnerkaution.
- 7) Inkassationer af udestaaende Fordringer.

§ 7.

Banken kan rejse Laan paa sine egne Aktiver.

§ 8.

De nærmere Regler og Forskrifter for Bankens hele Forretningsgang fastsættes efter Forslag af Bankens Direktion ved et af Landshøvdningen approberet Reglement.

§ 9.

Banken skal med Landshøvdningens Samtykke, saa snart det lader sig gjøre, etablere Filialer eller Agenturer udenfor Reykjavik, især paa Akureyri, Haffjörd og Seydisfjörd.

III. Særlige Begunstigelser for Banken.

§ 10.

Bankens Direktion kan, naar en for Indlaan udstedt Recipisje eller en for Sparekasfeindsjud meddelt Kontrabog bortkommer, ved Bekjendtgjørelse, som indrykkes 3 Gange efter hinanden i den for retslige Bekjendtgjørelser i Island bestemte Tidende, med 6 Maaneders Varjel indkalde Thændehaveren af en saadan Recipisje eller Kontrabog, og hvis Ingen melder sig inden Varslets Udløb, udbetale Summen til den, hvem Recipisjen eller Kontrabogen er meddelt, uden at Trediemand, til hvem Recipisjen eller Kontrabogen maatte være overdraget, derfor kan have Tiltale til Banken.

Nr. 14. Lov af 18de Septbr. om Dyrettelsen af en Landsbank.

Nr. 14.

11. grein.

18.
septbr.

Fje ófullráða manna og almannastofnana má um stundarsakir setja á vöxtu í bankann, þangað til því verður komið á vöxtu gegn veði í fasteignum eða á annan lögmætan hátt.

12. grein.

Fje það, er lagt hefur verið í bankann, ásamt vöxtum þess, er undanþegið kyrrsetning og lögaldi, meðan það stendur þar.

13. grein.

Bankanum er heimilt að áskilja sjer hærri vöxtu en 4 % um árið af útlánum gegn fasteignarveðum.

14. grein.

Nú er óskað láns gegn fasteignarveði, og skal þá gefa vottorð um fasteignina úr afsals og veðmálabókunum kauplaust, þegar stjórn bankans krefst þess, enda sje vottorðið ætlað bankanum einum til afnota.

15. grein.

Bankinn getur löglega samið svo við skuldunautu sína, að þeir taki upp í veðskuldabréf sín til bankans ákvæði það, er getur um í tilskipun 18. febr. 1847, 10. gr. um fje ómyndugra á Íslandi.

16. grein.

Eigi missir bankinn kröfu sína, þó veðið glatist fyrir óhapp.

17. grein.

Bankinn hefur rjett til að láta eigin þjóna sína selja verðbrjef og annað, sem hann hefur fengið að handveði, við uppboð á hverjum þeim stað, er þykir til þess fallinn, en aðvara skal hann veðsala um þetta í votta viðurvist með 8 daga fyrirvara. Nú er veðsali ókunnur, eða menn vita eigi um heimili hans, þá skal bankinn stefna hlutadeiganda með 14 daga fyrirvara til að leysa út veðið með auglýsingu í þeim tíðindum, sem birta skal í stjórnarvalda auglýsingar.

18. grein.

Bankinn er undanþeginn tekjuskatti eptir lögum 14. desember 1877 og sömuleiðis útsvari.

IV. Stjórn bankans.

19. grein.

I stjórn bankans skal vera einn framkvæmdarstjóri, er landshöfðingi skipar með hálfis árs uppsagnarfresti, og tveir gæzlustjórar, er kosnir eru sinn af hvorri deild alþingis til fjöggra ára. Af gæzlustjórum þeim, sem í fyrsta skipti eru kosnir, skal þó annar að 2 árum liðnum frá fara eptir hlutkesti. Endurkosning getur átt sjer stað.

20. grein.

Landshöfðingi getur vikið hverjum forstjóra bankans frá um stundarsakir, þegar honum þykir ástæða til; hann skal þó með næstu póstferð gefa ráðgjafa Islands skýrslu um tilefnið til frávikningarinnar. Þá er forstjóra er vikið frá um stund, eða hann fyrir Nr. 14. Lög 18. septbr. um stofnun landsbanka.

§ 11.

Umyndiges og offentlige Stiftelses Midler kunne indsættes midlertidig til Forrentning i Banken, indtil de kunne blive anbragte mod Pant i faste Ejendomme eller paa anden ordningsmæssig Maade.

Nr. 14.
18de
Septbr.

§ 12.

De i Banken indsatte Summer og disses Renter, saalænge de indstaa sammesteds, skulle være fritagne for Arrest og Beslag.

§ 13.

Banken skal være berettiget til ved Udlaan i faste Ejendomme at betinge sig en højere Rente end 4 pCt.

§ 14.

Attester af Skjøde- og Pantebøger angaaende de Ejendomme, i hvilke Laan søges, skulle efter Rekvizition af Bankens Direktion meddeles uden Betaling, for saa vidt de udelukkende skulle tjene til Bankens Brug.

§ 15.

Banken kan retsgyldig forene sig med sine Debitorer om, at der i deres til Banken udstedte Panteobligationer indtages den i Anordning angaaende Umyndiges Midler i Island af 18de Februar 1847 § 10 omhandlede Klausul.

§ 16.

Banken taber ikke sin Fordring, selv om Pantet ved Ulykkestilsælde forkommer.

§ 17.

Banken skal være besjætt til at lade de den til haandsaaet Pant overgivne Pengeeffekter m. v. bortsælge ved Auktion ved dens egne Betjente og paa det Sted, den finder bekvæmligt, efter derom vidnefast at have advaret Pant sætteren med 8 Dages Varjel, eller, dersom denne ikke kendes, eller hans Bopæl ikke vides, efter med 14 Dages Varjel at have indkaldt Vedkommende til at løse Pantet ved en offentlig Bekjendtgjørelse i den til retslige Kundgjørelser bestemte Tidende.

§ 18.

Banken er fritagen for Indkomstskat efter Lov 14de December 1877 samt for kommunal Signingskat.

IV. Bankens Bestyrelse.

§ 19.

Bankens Bestyrelse skal bestaa af en administrerende Direktør, der antages paa 1/2 Aars Opfølgelse af Landshøvdingen, og to kontrollerende Direktører, en valgt af hver af Althingets Afdelinger for 4 Aar ad Gangen. Af de første Gang valgte kontrollerende Direktører afaar dog efter Lodtrækning den ene efter 2 Aars Forløb. Gjensvalg kan finde Sted.

§ 20.

Landshøvdingen kan, naar han dertil maatte finde Anledning, suspendere et Medlem af Direktionen; dog har han med første Post derefter at gjøre Indberetning til Ministeriet for Island om Anledningen til Suspensionen. Naar en Direktør bliver suspenderet eller ved

Nr. 14. Lov af 18de Septbr. om Oprettelsen af en Landsbank.

Nr. 14. sjúkdóm eða önnur forföll fær eigi gegnt störfum sínum, og sömuleiðis ef sæti verður
18. autt í forstjórninni, setur landshöfðingi mann til að gegna störfunum um stundarsakir.
septbr.

21. grein.

Heimili bankans er í Reykjavík, og þar skulu forstjórnarnir vera búsettir.

22. grein.

Framkvæmdarstjóri annast dagleg störf bankans og stýrir þeim undir umsjón gæzlustjóranna og með aðstoð þeirra.

Nákvæmari fyrirmæli um sambandið milli forstjóranna verða ákveðin í reglugjörð þeirri, er 8. grein um getur.

23. grein.

Landshöfðingi skipar bókara og fjehirði bankans og vikur þeim frá, hvortveggi eptir tillögum forstjórnarinnar. Aðra sýslunarmenn skipar forstjórnin. Hún ákveður vinnu- tímamann o. s. frv.

24. grein.

Framkvæmdarstjóri og annar gæzlustjóri skulu undirskrifa svo að skuldbindi bankann, ef gefa skal út eða framselja víxla, önnur peningabryjef eða aðrar skriflegar skuld- bindingar.

Allar kvittanir verða, til þess að skuldbinda bankann, að vera undirskrifaðar af fjehirði og með áritun bókara um, að þær sjeu athugaðar.

25. grein.

Framkvæmdarstjóri hefur 2000 kr. í árslaun, en hver gæzlustjóranna fær 500 kr. þóknun árlega.

Bókarinn hefur 1000 kr. í árslaun.

Fjehirðir hefur 1000 kr. í árslaun.

Framkvæmdarstjóri og fjehirðir setja hæfilegt veð, sem landshöfðingi ákveður.

26. grein.

Stjórn bankans er ávallt skyldug að gefa landshöfðingja allar þær upplýsingar um bankann, sem honum kann að þykja ástæða til að heimta.

Landshöfðingi getur og hvenær sem er látið rannsaka allan hag bankans.

27. grein.

Forstjórar bankans og sýslunarmenn mega eigi vera skuldskeyttir bankanum, hvorki sem skuldunautar eða ábyrgðarmenn annara.

V. Um reikningslok, varasjóð og fleira.

28. grein.

Starfár bankans er almanaksárið. Ársreikning bankans skal semja svo snemma, að hann verði í síðasta lagi 4 mánuðum eptir árslok birtur í helztu blöðum landsins.

Sygdom eller Forfald i andre Maader forhindres i at varetage sin Funktion, ligesom ogsaa i Nr. 14. Tilfælde af Vakance i Direktørposterne, drager Landshøvedingen Omfjorg for Forretningernes ^{18de} _{Septbr.} midlertidige Bestyrelse ved Konstitution.

§ 21.

Bankens Hjemsted er i Reykjavik, hvor Direktorerne skulle være bosatte.

§ 22.

Den administrerende Direktør besjger Bankens daglige Forretningsførelse under de kontrollerende Direktørers Tilfyn og Medvirkning.

De nærmere Bestemmelser om Direktørernes indbyrdes Forhold fastsættes ved det i § 8 ommeldte Reglement.

§ 23.

Bankens Bogholder og Kasserer antages og affediges af Landshøvedingen efter Indstilling af Direktionen. De øvrige Funktionærer ansættes af Direktionen. Denne fastsætter Forretningstid m. m.

§ 24.

Ved Udstedelse og Transport af Veksler og andre Venge-Dokumenter og skriftlige Forpligtelser meddeles den Bankens forbindende Underskrift af den administrerende Direktør og den ene af de kontrollerende Direktører.

Alle Kvitteringer maa for at være bindende for Banken være underskrevne af Kassereren og af Bogholderen forsynede med Paategning om at være noterede.

§ 25.

Den administrerende Direktør lønnes med 2000 Kr. aarlig, hver af de kontrollerende Direktører tillægges der et Honorar af 500 Kr. aarlig.

Bogholderen lønnes med 1000 Kr. aarlig.

Kassereren lønnes med 1000 Kr. aarlig.

Den administrerende Direktør og Kassereren stille en passende af Landshøvedingen bestemt Kaution.

§ 26.

Bankens Direktion er til enhver Tid pligtig til at meddele Landshøvedingen enhver Oplysning angaaende Bankens Forhold, som han maatte finde Anledning til at begjære.

Landshøvedingen kan derhos til enhver Tid lade foretage en Undersøgelse af samtlige Bankens Forhold.

§ 27.

Bankens Direktører og Funktionærer maa ikke staa i noget Gjældsforhold til Banken, være sig som Skyldnere eller Kautionister for Andre.

V. Om Regnskabsafflutning, Reservesfond m. m.

§ 28.

Bankens Forretningsaar er Kalenderaaret. Det aarlige Bankregnskab skal opgjøres saa betids, at det senest 4 Maaneder efter Aarets Udløb kan offentliggjøres i Landets vigtigste Blade.

Nr. 14. Lov af 18de Septbr. om Oprettelsen af en Landsbank.

Nr. 14.
18.
septbr.

29. grein.

Landshöfðingi nefnir til endurskoðara, er rannsaki reikninginn í hverju einstöku atriði og beri hann saman við bækur bankans og heimaíjeð. Endurskoðarinn skal að minnsta kosti tvisvar ár hvert sannreyna, hvort heimaíje bankans og eignir sjeu fyrir hendi.

Endurskoðari fær þóknun úr bankanum, sem landshöfðingi nákvæmar ákvæður.

Landshöfðingi úrskurðar og kvittar hinn endurskoðaða bankareikning.

30. grein.

Útdrátt úr hinum úrskurðaða reikningi skal birta í stjórnartíðindunum, deildinni B. Þar að auki gefur stjórn bankans eptir hvern ársfjórðung landshöfðingja stutt yfirlit yfir hag bankans, sem og skal birtast þar.

31. grein.

Auk þeirra 2 % um árið, er 2. gr. um getur, að leggja skuli í varasjóð, leggjast þar og eptirstöðvar þær, er verða kunna við árleg reikningsskil bankans. Ef reikningsskilin bera með sjer, að bankinn hafi tapað, ber varasjóður tapið.

VI. Ef bankinn leggst niður.

32. grein.

Ef svo skyldi fara, að bankinn yrði lagður niður, eða framkvæmdir bankans hætti að fullu, skal fyrst greiða öllum lánsölum bankans allar skuldakröfur þeirra, að undanskildum landssjóði sem lánsala að sedlaupphæð þeirri, er hann hefur lánað bankanum. Þær eignir, sem þá eru eptir, renna í landssjóð, og leysir hann síðan til sín hina útgefnu sedla með fullu ákvæðisverði.

Eptir þessu eiga allir hlutaðeigendur sjer að hegða.

Gefð á Amaliuborg, 18. september 1885.

Undir Vorri konunglegu hendi og innsigli.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.

§ 29.

Landskøbingen udnævner en Revisor, der har at gennemgaa Regnskabet i alle dets Enkeltheder, og at sammenholde dette med Bankens Bøger og Beholdninger. Mindst 2 Gange aarlig har Revisor at overbevise sig om Tilstedeværelsen af Bankens Beholdninger og Aktiver.

Revisor honoreres af Banken med et af Landskøbingen nærmere bestemt Vederlag.

Det reviderede Bankregnskab decideres og kvitteres af Landskøbingen.

Nr. 14.
18de
Septbr.

§ 30.

Udtrakt af det deciderede Regnskab bliver at offentliggjøre i Regjerings-tidenden Afd. B.

Direktionen meddeler derhos Landskøbingen efter hvert Fjerdingaars Udløb en summarisk Oversigt over Bankens Status til Offentliggjørelse sammesteds.

§ 31.

Til Reservecapitalen henlægges foruden de i § 2 ommeldte 2 pCt. aarlig endvidere det Overskud, Bankens aarlige Opregnsning maatte udvise. Er Opregnsningens Resultat Tab for Banken, afholdes dette af Reservecapitalen.

VI. Om Bankens Oplysning.

§ 32.

I Tilfælde af Bankens Ophævelse eller Bankvirksomhedens Standsning for bestandig skulle først Bankens samtlige Kreditorer — Landskassen som Kreditor for det Bankens laante Seddelbeløb undtagen — fuldt ud fyldestgøres for deres Fordringer. Den tiloversblevne Formue tilfalder Landskassen, der derefter indfrier de udstedte Sedler for deres fulde paalydende Beløb.

Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.

Under Vor Kongelige Haand og Segl.

Givet paa Amalienborg, den 18de September 1885.

Christian R.

(L. S.)

J. Nellemann.